

Informatie over Jan Groenestein (1919-1971)

Daniël van der Poel
december 2010

Biografische informatie

Naam	Jan (Johannes Maria) Groenestein
Geboorte	Amsterdam, 4 oktober 1919
Overlijden	Amsterdam, 27 november 1971
Opleidingen	Rijksnormaalschool voor Teekenonderwijzers, Amsterdam (1941-1942) Rijksakademie van beeldende kunsten Amsterdam (1942-1948)
Docenten	Kuno Brinks (grafische kunst), Heinrich Campendonk (divers), Gé Röling (schilderkunst?)
Docentschap	Katholieke leergangen – Academieklas (Tilburg)
Technieken	olieverfschilderijen, aquarellen, gouaches, litho's, tekeningen, bronssculpturen, plastieken sgraffiti, mozaïeken, glas-in-loodramen, wandschilderingen, gobelins
Verenigingen	De Realisten, Vereniging voor Beoefenaars van Monumentale Kunsten, Hollandse Aquarellistenkring
Prijzen	Koninklijke subsidie (1948) Willink van Collenfonds (1954) Vrouw Vigeliusprijs: eervolle vermelding (1954) Prins Bernhard Fonds, Beste Aquarel (1956)

Tentoonstellingen

Zie ook de bijlagen van Fels 2009

Jaar	Instituut	Stad	Titel
1948	Stedelijk Museum	Amsterdam	Wandschilders experimenteren
1948	Frank Buffa en Zonen	Amsterdam	Tien Realisten
1948	Kunstliefde	?	Tien Realisten
1949	R.A.I.	Amsterdam	
1949	Frank Buffa en Zonen	Amsterdam	Hollandse landschappen en interieurs (2 werken)
1949	ICC Paviljoen Vondelpark	Amsterdam	Palet en theater
1951	Stedelijk Museum	Amsterdam	Realisten uit zeven landen (7 werken)
1951	Kunsth. Martinus Liernus	Den Haag	Realisten
1952	?	St. Moritz	
1952	Muntentoren	Deventer	
1952	Pictura	Groningen	
1953	M.L. de Boer	Amsterdam	
1953	Fodor	Amsterdam	
1954	Arti et Amicitiae	Amsterdam	
1958	M.L. de Boer	Amsterdam	Grafiek
1958	Contour	?	
1959	Sticht. De Utrechtse Kring	Utrecht	
1960	Biënnale	Sao Paolo (vijfde Biënnale in 1959?)	
1961	M.L. de Boer	Amsterdam	
1964	Galerie Het Kunstcentrum	Den Haag	
1964	Galerie Lucassen	Den Haag	
1967	Galerie Het Kunstcentrum	Den Haag	
1969	Hengelose Kunstzaal	Hengelo	
?	Int. Cultuurcentrum	?	

Monumentale opdrachten

Op basis van uiteenlopende bronnen, m.n. RKD (archief MHK/Ned./Monumenten Kunst), W. Jansen 1995, Fels 2009 en de krantenartikelen.

Jaar	Locatie	Stad	Techniek	Status
1947	Krasnapolsky Hotel	Amsterdam	Sgraffito/schildering	Verwijderd?
1948	Parochiekerk	Lavardens (Fr.)	Mozaïek	?
1948	Ned. Herv. Kerk	Akkrum	Glas-in-lood	?
1952*	Quellinusschool	Amsterdam	Wandschildering	?
1952*	Artis Bibliotheek	Amsterdam	Sgraffiti	Pigmenten aangetast
1952	Duyvis	Koog a/d Zaan	Sgraffito	Gesloopt?
1952	Landbouw Hogeschool	Wageningen	?	?
1953	Lab. Vrije Universiteit	Amsterdam	Schildering/mozaïek	Verwijderd?
1953*	Stadsschouwburg	Amsterdam	Schildering	Goed
1955*	Rederij Vink en Co	Amsterdam	Glas-in-lood	In depot Scheepvaartmuseum
1955*	Rijksgebouwenkantoor	Den Haag	Sgraffito	Gesloopt
1956	OBS De Boarne	Oldeboorn	Mozaïek	Verwijderd?
1957*	St. Ignatiusgymnasium	Amsterdam	Mozaïeken	Ernstig beschadigd
1957*	Het Nieuwe Verbond	Amsterdam	Mozaïeken	Goed
1958*	Gasbedrijf Centraal Ned.	Utrecht	Mozaïek	Gesloopt?
1959*	Diaconessenhuis	Breda	Schildering	?
1959*	Pensioenraad	Den Haag	Mozaïek	Verwijderd?
1960	Rijksgebouwenkantoor	Den Haag	Sgraffito	Gesloopt
1960*	Gymlokaal De Brug	Mijdrecht	Sgraffiti	Goed
1961	'Grote Zaal'	Drachten	Sgraffiti	?
<1962*	Nat. Levensverzekeringen	Den Haag	Gobelin	Verwijderd
1964?*	Kleuterschool	Leiden	Geglazuurd beton	Beschadigd, sloopplannen
?*	Bredero College	A'dam-Noord	Mozaïek	Sloop aanstaande
?	Werkpl. Hol. Constructie	Leiden	Mozaïek	Gesloopt?

* Afbeelding(en) beschikbaar

Literatuur

Het RKD in Den Haag heeft verschillende archieven m.b.t. Jan Groenestein.

Boeken, catalogi en scripties (alfabetisch)

- P. Alma, Jan Groenestein, L. Metz, J. Peeters, H. de Vos, D. Wildschut, N. Wijnberg, *Ruimte. Beeldende kunst in samenwerking met de architectuur*, Wormerveer 1956
- Anoniem, *Realisten uit zeven landen*, tent.cat. Stedelijk Museum (Amsterdam), Amsterdam 1951
- Anoniem, prijslijst bij de tentoonstelling *De Realisten* in de Muntentoren, Deventer 1952
- Anoniem, prijslijst bij de tentoonstelling *De Realisten* in Pictura, Groningen 1952
- Bureau Culturele Zaken, *Catalogus Gemeentelijk Kunstbezit Amstelveen*, Amstelveen 1963
- Koos Broos, Ludo van Halem, '1955. Kunstpolitiek in de Tweede Wereldoorlog', in: Cor Blok (red.), *Nederlandse kunst vanaf 1900*, Utrecht 1994.
- Jan Engelman, *Tien Realisten*, tent.cat. Kunsthandel Frans Buffa en Zonen (Amsterdam), Amsterdam 1948
- Susanne Fels, *Collectief protest? De Realisten in de wereld van de abstracte kunst. 1946-1962*, scriptie Vrije Universiteit, Amsterdam, Amsterdam 2009
- L. Gans, 'Na 1945', in: H.L.C. Jaffé, *Nationale herdenking 1813-1953. 150 jaar Nederlandse kunst*, tent.cat. Stedelijk Museum (Amsterdam), Amsterdam 1963
- H.W.L. *Tentoonstelling verzorgd door de Schildersgroep "DE REALISTEN"*, tent.cat. Leids Academisch Kunstcentrum/Prytaneum (Leiden), Leiden 1953
- T. Haartsen, *De wand des tijds. Monumentale kunst rond de jaren 50*, Nuth 2002
- Geurt Imanse (red.), *De Nederlandse identiteit in de kunst na 1945*, Amsterdam 1984
- W. Jansen, *Kunstopdrachten van de Rijksgebouwendienst na 1945*, Rotterdam 1995
- Hans Redeker, Marius van Beek, *1945-1965. Een overzicht*, tent.cat. Museum Bommel-Van Dam (Venlo), Venlo 1982
- C. Roodenburg-Schadd, *Expressie en ordening: Het verzamelbeleid van Willen Sandberg voor het Stedelijk Museum, 1945-1962*
- Willemijn Stokvis (red.), *De doorbraak van de moderne kunst in Nederland. De jaren 1945-1951*, Amsterdam 1984
- vbMK, *Teken aan de Wand*, Utrecht 1964
- Gine Vos, *Stijl en ikonografie in de toegepaste kunst van de "Realisten" (1945-1975)*, scriptie Universiteit van Amsterdam, Amsterdam 1984
- Aat van Yperen, Frank Eerhart, Truus Gubbels (red.), *Onmetelijk optimisme. Kunstenaars en hun bemiddelaars in de jaren 1945-1970*, Amsterdam 2006

Tijdschriften en kranten (chronologisch)

- Anoniem, 'Vraaggesprek in de ruimte', *Kroniek voor Kunst en Cultuur* 10 (1949) 6, pp. 194-196
- Ben Merkelbach, 'Heden hij... morgen gij!', *Forum* 4 (1949) 12, pp. 442-443
- J.P. Mieras, 'Amsterdam en mozaïekkunst', *Bouwkundig Weekblad* 67 (1949), pp. 310-311
- Redactie, 'Overheid en kunst', *Forum* 4 (1949) 12, pp. 441-442
- Redactie, 'Appel in de pers', *Kroniek voor Kunst en Cultuur* 10 (1949) 6, p. 198
- J.J. Volkuil, 'Een omstreden wandschildering', *Kroniek voor Kunst en Cultuur* 10 (1949) 6, pp. 197-198
- K., 'Beatrix en Irene te paard', *Katholieke Illustratie*, ca. 1949
- Anoniem, 'Jong Amsterdams kunstenaar schilderde twee koningskinderen te paard. Vererende opdracht van prinses Wilhelmina', *De Volkskrant* 23 februari 1949
- Anoniem, 'Prinsesjes op pony's', *Het Vrije Volk* 23 februari 1949
- J. H., 'Twee kunstenaars ontmoetten elkaar. Een Schilder aan het hof. Het begon bij de groentewagen', *Vrij Nederland* 26 februari 1949
- Anoniem, zonder titel, *Ons Vrije Nederland*, 12 mei 1949
- Anoniem, zonder titel, *Het Vrije Volk* 17 juni 1949
- Gijsbert Friedhoff, 'Laten we ons beperken tot ons ambacht. Bouwen kan geleerd worden, kunstenaar zijn is een gave', *Bouw* 6 (1951) 31, pp. 533-534
- Berend Hendriks, 'Ceramië en architectuur', *Forum* 6 (1951) 8, pp. 209-211
- Lex Horn, 'De Realisten, de architecten en de wandschilderingen', *Forum* 6 (1951) 11, pp. 328-329
- De Realisten, *De Realist* 1 (1949) 1
- De Realisten, *De Realist* 2 (1951) 1
- De Realisten, *De Realist* 2 (1951) 2
- C. Doelman, 'De realistische comedie van vergissingen' *De Groene Amsterdammer* 17 november 1951
- Jan Engelman, 'Reactie van de Realisten. De bakermat der ontbinding ligt bij ons', *De Tijd* 17 november 1951

- Bob Buys, 'Realisten uit zeven landen', *Het Vrije Volk* 21 november 1951
- G. Friedhoff, 'Laten we ons beperken tot ons ambacht. Bouwen kan geleerd worden, kunstenaar zijn is een gave', *Bouw* 6 (1951) 31, pp. 533-354.
- Ch. Wentinck, 'Stormloop der "Realisten" tegen het non-figuratieve', *Elsevier's Weekblad* 24 november 1951
- Ed Wingen, 'Jan Groenestein weet alles van paarden', *De Telegraaf* 30 december 1951
- Berend Hendriks, 'Scraffito's in de Plantage te Amsterdam', *Forum* 7 (1952) 11, pp. 332-333
- Anoniem, 'Blinde muur wordt fleurig', *Het Vrije Volk* 12 juni 1952
- N., 'Nu ook dieren buiten Artis. Schilder Groenestein versierde muren', *De Waarheid* 1 juli 1952.
- Anoniem, 'Een ruimte, door kleur begrensd', *Forum* 8 (1953), pp. 360-361
- Contast [Nieuwenhuis], 'Voor een spatiaal colorisme', *Forum* 8 (1953) 10, pp. 360-361
- Berend Hendriks, 'In Amsterdam zoekt men naar kale muren', *Forum* 9 (1954) 6, pp. 240-247.
- M. Bs., 'Jan Groenestein', onbekende krant, ca. 1953
- J. Groenesteijn [Groenestein], 'De arbeid van twee wandschilders voor Protestantse Kerken', *Forum* 8 (1953) 8.
- Ch. Wentinck, 'Is de tijd van het schilderen voorbij? Nieuwe wandschilderingen voor Amsterdam', *Elsevier's Weekblad* 7 februari 1953.
- J.M. Prange, 'Jan Groenestein exposeert schilderijen en plastieken', *Het Parool* 28 oktober 1953
- Frans Hannema, 'Jan Groenestein exposeert zijn werk. Jonge kunstenaar met grote kwaliteiten', *De Volkskrant* 29 oktober 1953
- Anoniem, zonder titel, *De Tijd* 31 oktober 1953
- Bos Buys, 'Jan Groenestein blijkt een onzer begaafdste jonge kunstenaars', *Het Vrije Volk* 31 oktober 1953
- M. van Beek, 'Jan Groenestein exposeert nieuwe schilderijen en plastieken. Een der besten der jongeren', *De Tijd* 31 oktober 1953
- Hs. R., 'Jan Groenestein, weldadige uitzondering', *Algemeen Handelsblad* 6 november 1953
- Anoniem, 'Tentoonstelling van Jan Groenestein', *NRC Handelsblad* 7 november 1953
- J. Ev., zonder titel, *De Linie* 7 november 1953
- Ch. W., 'Groenesteins sterk en eigen talent. Schilder met zeer veel mogelijkheden', *Elsevier's Weekblad* 7 november 1953
- K. S., 'De schilder Jan Groenestein. Het menselijke in dierenogen', *De Maasbode* 13 november 1953
- Antony Bosman, zonder titel, *Algemeen Dagblad* 31 december 1953
- Gerard Tervueren, 'Niet-alledaagse opdracht: portret van een paard. Jan Groenestein aan het werk', *De Volkskrant* 11 maart 1954
- J.M. Prange, 'Vier schilders exposeren aantrekkelijke aquarellen', *Het Parool* 19 november 1954
- M. Bs., 'Vier Aquarellisten', *De Waarheid* 20 november 1954
- Hs. R., 'Een maand vol aquarellen', *Algemeen Dagblad* 23 november 1954
- Anoniem, 'Aquarellen in de hoofdstad', *NRC Handelsblad* 25 november 1954
- Bob Buys, 'Drie aquarellisten bij kunsthandel De Boer', *Het Vrije Volk* 25 november 1954
- Anoniem, 'Drie schilders in een kunsthandel. De paarden van Jan Groenestein', *De Maasbode* 27 november 1954
- Jac. Van der Ster, zonder titel, *De Groene Amsterdammer* 27 november 1954
- Anoniem, 'Aquarellistenkring. Prijs van Prins Bernhard Fonds', *Utrechts Nieuwsblad* 21 januari 1956
- M. V., zonder titel, *De Waarheid* 14 maart 1956
- Anoniem, 'Jan Groenestein', *De Groene* 31 augustus 1957
- Jan Engelman, 'Jan Groenestein, een onzer begaafdste dierschilders', *De Telegraaf* 7 december 1957
- Marius van Beek, zonder titel, *De Tijd* 22 februari 1958
- Bob Buys, 'Werk van Jan Groenestein. Amsterdams impressionisme met een vleugje Franse smaak', *Haarlems Dagblad* 27 februari 1958
- Hans Engelman, 'Schilderijen van Jan Groenestein. Expositie bij M.L. de Boer', *De Telegraaf* 2 maart 1958
- Hans Engelman, 'Jan Groenestein', *De Telegraaf* 4 maart 1958
- H. v. C., 'Jan Groenestein', onbekende krant 8 maart 1958
- Hs. R., zonder titel, *Algemeen Dagblad* 11 maart 1958
- Anoniem, zonder titel, *NRC handelsblad* 12 maart 1958
- G. S., 'Jan Groenestein exposeert', *De Volkskrant* 12 maart 1958
- J.M. Prange, 'Jan Groenestein: begaafd als schilder en modelleur. Opmerkelijke expositie bij M.L. de Boer', *Het Parool* 28 februari 1958
- G.S., 'Jan Groenestein exposeert', *Volkskrant* 12 maart 1958.
- Anoniem, zonder titel, *Het Parool*, 28 februari 1959
- Jan Engelman, 'Wandschildering van Groenestein siert ziekenhuis in Breda', *De Telegraaf* 28 april 1959

- Anoniem, zonder titel, *Utrechts Nieuwblad* 30 mei 1959
- Anoniem, 'J. Groenestein', *Centrum*, 30 mei 1959
- Wil Klijssen, 'De Koninklijke schilder', *Boulevard* ca. 1961
- Anoniem, 'Jan Groenestein: dichter onder de schilders', *De Volkskrant* 29 april 1961
- Hs. R., 'M.L. de Boer toont nieuw werk van Jan Groenestein', *Algemeen Dagblad* 5 mei 1961
- Ch. W., zonder titel, *Elsevier's Dagblad* 6 mei 1961
- Anoniem, 'Van zuiver grijs palet tot karakteriserend vermogen. Drie tentoonstellingen in de hoofdstad', *Het Parool* 9 mei 1961
- Frank Duister, 'Werk van Jan Groenestein bij M.L. de Boer', *De Tijd Maasbode* 10 mei 1961
- L.R., onbekende titel, *Het Vaderland* 9 juni 1964
- R.E. Penning, 'Jan Groenestein: dierenschilder met ups en downs', *Haagsche Courant* 10 juni 1964
- Gijs Kording, 'In het Kunstcentrum', *Nieuwe Haagsche Courant* 20 juni 1964
- Anoniem, 'Tekenaars bij huwelijk', *Trouw* 2 maart 1966
- Anoniem, 'Wassen en Persen. Amsterdamse artiesten maken vorstelijke schets', *Haagsse Post* 12 maart 1966
- R.E. Penning, 'Dierlijk', *Haagsche Courant*, 20 september 1967
- J. V., 'Amsterdams dierenschilder', *Het Binnenhof* 22 september 1967
- W. Genders[?], 'Jan Groenestein', *Het Vaderland* 26 september 1967
- Gijs Kording, 'In het Kunstcentrum', *Nieuwe Haagsche Courant* 30 september 1967
- Anoniem, 'In Hengelose Kunstzaal. Jan Groenestein met figuratieve kunst', *Twentsch Dagblad Tubantia* 28 januari 1968
- Jan van Griensven, 'In BKS-gebouw: Sfeer en subtiliteit in werk van twee Amsterdammers', *Nieuwsblad van het Zuiden* 27 januari 1971
- Marius van Beek, 'Amsterdammers in Brabant', *De Tijd* 1 februari 1971
- Kunstredactie, 'Schilder Jan Groenestein overleden', *NRC Handelsblad* 29 november 1971
- Anoniem, 'Paarden', *Het Parool* 21 oktober 1976
- Hans Redeker, 'Jan Groenestein', *NRC Handelsblad* 22 oktober 1976
- Ed Wingen, 'Jan Groenestein: een romanticus', *De Telegraaf* 22 oktober 1976
- Frans Duister, 'Groenestein, paarden, Amsterdam'm *Het Parool* 3 november 1976
- Jonneke Jobse, 'De Stijl als lichtend voorbeeld', *Kunstlicht* 31 (2010) 3/4, pp. 6-17
- Yteke Spoelstra, 'Het vrije huwelijk tussen kunst en architectuur', *Kunstlicht* 31 (2010) 3/4, pp. 18-28
- Daniël van der Poel, 'Vlakke beelden, klare figuren. De monumentale wandkunst van de Realist Jan Groenestein', *Kunstlicht* 31 (2010) 3/4, pp. 40-55
- Jane Boddy, 'Vrijheid in gebondenheid. De kerkelijke kunst van Daan Wildschut uit de jaren vijftig', *Kunstlicht* 31 (2010) 3/4, pp. 56-63

Websites en archieven (alfabetisch)

- Anoniem, 'Het gebouw van de Artis Bibliotheek', UvA Bijzondere Collecties, <http://www.uba.uva.nl/collecties/object.cfm/objectid=8240EB14-1A8B-40C3-81D8FB26931DC5B1>
- Archief Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD), Den Haag: Jan Groenestein (Beeldhouwkunst, Grafiek/Toegepaste grafiek, Groot formaat, Monumentale Kunst/Mozaïek, Schilder- en tekenkunst)
- Archiwijzer Stichting Bonas, www.bonas.nl
- Collectie Maritieme Musea, www.maritiemdigitaal.nl
- Frans van Burkom, Yteke Spoelstra, *Categoriaal onderzoek wederopbouw 1940-1965*, Amsterdam 2008 (online publicatie), www.monumentale-wandkunst.nl
- Gemeente Amsterdam, Bureau Monumenten & Archeologie (BMA), www.bma.amsterdam.nl Gemeente Amsterdam, Stadsarchief Beeldbank, beeldbank.amsterdam.nl
- Gemeente Den Haag, Beeldbank Haags Gemeentechief, www.haagsebeeldbank.nl
- Instituut Collectie Nederland, project 'Help wandkunst opsporen', www.helpwandkunstsporen.nl
- K. Metz, J. Plas (red.), *De Artis Bibliotheek – de toekomst van het verleden*, Amsterdam 2008, te raadplegen via <http://student.uva.nl/mmus>
- Parochie Het Nieuwe verbond, www.hetnieuweverbonddigitaal.nl
- Stadsschouwburg Amsterdam, 'Geschiedenis', <http://www.stadsschouwburgamsterdam.nl/page.ocl?mode=&version=&pageid=53>